

Úvod pro nezasvěcené

Laskavým čtenářům, kteří nejsou seznámeni s terminologií, která je v povídkách použita, bych rád osvětlil několik základních termínů.

Volné modely, jak naznačuje jejich označení mezinárodní leteckou federací FAI, tedy F1, vznikly již na počátku letectví a jejich základní charakteristiky se dodržují dodnes. Volné jsou proto, že jejich let nesmí být ovládán. Tedy žádné rádio. Maximálně je v modelu časovač, který v předem nastavených časech vykonává předem nastavené funkce. Od okamžiku vypuštění modelu tak modelář ztrácí nad modelem kontrolu, ten pak letí sám, ovlivňován pouze tím, jak byl postaven a zalétán, unášen větrem a stoupavými či klesavými proudy.

Soutěží se v délce letu - měří se od vypuštění modelu do přistání nebo zastavení o překážku, například strom. Doba měřeného letu je omezena, na takzvané maximum neboli max, většinou na tři minuty. Pokud více modelářů odletí v základní soutěži (většinou 7 kol) všechna kola na maximum, postupují do rozlétávání neboli fly-off. Tam se maximum postupně prodlužuje a do dalšího kola postupuje pouze ten, který je ulétné.

Za normálních okolností slunce zahřívá povrch země a od té se ohřívá vzduch nad ní. Když je dostatečně teplý, utrhne se a stoupá - jako balón na teplý vzduch. Tak vznikne stoupavý proud, stoupák neboli štajgr. Všichni se samozřejmě snaží umístit éro do stoupáku - ten zajišťuje let na maximum. Na uprázdňené místo po stoupavém proudu se nasouvá chladnější vzduch z okolí a vzniká naopak klesavý proud, klesák neboli díra. Let v klesáku končí podstatnou ztrátou vteřin - model schopný letět bez vlivu termiky 4 minuty, „dokáže“ letět v klesáku i pod jednu minutu. Nejsilnější termika je za slunečných a větrných dní, ale slabá se vyskytuje, i když je zataženo a prší.

Aby model v termice neulétl, časovač vyklopí po nastaveném čase výškovku (vodorovnou ocasní plochu) o 30-45° a model pak padá naplocho k zemi. Odborně se to nazývá determalizátor nebo determalizace, slangově kopnutí. Obecně se ale kopnutím nazývají jakékoliv prudké změny směru nebo rychlosti.

Někdy modeláři ve snaze utrhnout stoupavý proud běhají pod letícím modelem a mávají nebo točí na hlavou částí oblečení - v případě, že se pohybují v přehřáté oblasti vzduchu, může opravdu tento vzruch stoupák utrhnout - rozhodně to ale není stoprocentní.

Stoupavé proudy a vítr zanášejí modely leckdy značně daleko od místa startu. A to je to, co dělá volný let volným letem - není to žádné stání na letišti s vysílačkou, ale často běh za modelem přes hory a dolů.

Stručné charakteristiky nejrozšířenějších kategorií:

F1A: větroň, start pomocí 50m dlouhé šňůry, let se měří až po odpoutání ze šňůry.

F1B: model s gumovým motorem - pro start je použita energie natočeného gumového svazku, po vytočení svazku letí jako větroň

F1C: model se spalovacím motorem - doba chodu motoru je omezena na 5s, pak letí jako větroň

F1E: svahový větroň - startuje se z ruky na svahu, směr letu (proti větru) je řízen magnetem